

**WOJEWODA
ŚWIĘTOKRZYSKI**

Kielce, dnia 31 października 2024

Znak:PSZ.II.431.41.2024

**Pan Paweł Wójcik
Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik
Pl. Kościuszki 7
26-020 Chmielnik**

dotyczy: Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 pkt. 1, art. 6 ust 4 pkt. 3, art. 36 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r., o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185 z 2020, poz. 224) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r., o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U z 2023 r., poz. 1993) **w dniach 12- 13 września 2024 r.** zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, w składzie:

- Kinga Woźniak – inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu kontrolnego - na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr 661/2024 z dnia 09.09.2024 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia;
- Elżbieta Paluch – kierownik oddziału na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr 662/2024 z dnia 09.09.2024 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia;
- Agnieszka Dudek – inspektor wojewódzki na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr 663/2024 z dnia 09.09.2024 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia;

przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chmielniku w zakresie: organizacji realizacji zadań wynikających z ustawy

o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, sposobu wykonywania przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, które mają doprowadzić do wzrostu ściągальności należności wymienionych w art. 28 ustawy oraz prawidłowości i terminowości wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Kontrolą objęty został okres świadczeniowy 2023/2024.

Integralną częścią niniejszego wystąpienia pokontrolnego są informacje zawarte w zał. nr 1 przygotowanym przez jednostkę kontrolowaną.

W trakcie kontroli ustalono, że realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych prowadzona jest w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chmielniku. W tym celu dokonano stosownych wpisów w Statucie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku stanowiącego załącznik do Uchwały Nr XVI/139/2019 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 25.11.2019 roku. W § 3 pkt. 8 wskazano, że Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone na podstawie m.in. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ponadto w Regulaminie Organizacyjnym Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku, opracowanym przez Dyrektora MGOPS w Chmielniku i zatwierdzonym przez Burmistrza (brak daty zatwierdzenia Regulaminu przez Burmistrza) wskazano w § 9 pkt 1 ppkt c, że w Ośrodku tworzy się komórki organizacyjne m. in. Zespół Świadczeń Rodzinnych i Wychowawczych, Funduszu Alimentacyjnego i Dodatków Mieszkaniowych (ŚFD). Natomiast w § 13 szczegółowo określone zostały zadania należące do Zespołu.

Osobą upoważnioną do wydawania decyzji w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych jest Dyrektor oraz dwóch pracowników Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku.

Dyrektorem Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku jest pani Ewelina Skuza.

Burmistrz Miasta i Gminy w Chmielniku Uchwałą Nr XXI/188/2016 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 27 czerwca 2016 roku upoważnił *„Dyrektora Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku do prowadzenia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, o których mowa w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentacji i wydawania decyzji administracyjnych w tym zakresie” (zał. nr 2).*

Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik w dniu 21.07.2016 roku wydał upoważnienie dla Pani Eweliny Skuzy – Dyrektora Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku do *„prowadzenia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, o których mowa w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentacji i wydawania decyzji administracyjnych w tym zakresie” (zał. nr 3).*

Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik w dniu 28.07.2016 roku wydał upoważnienie dla Pani Eweliny Skuzy – Dyrektora Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku do *„prowadzenia postępowania, przyjmowania wniosków, a także wydawania zaświadczeń i decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych oraz prowadzenia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczek alimentacyjnych należących do właściwości Gminy, oraz do prowadzenia postępowań: przyjmowania wniosków, wydawania zaświadczeń i decyzji administracyjnych, a także załatwiania wszelkich pozostałych spraw w zakresie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów” (zał. nr 4).*

Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik Pełnomocnictwem Nr 1/2017 z dnia 16.02.2017 roku wyznaczył Panią Ewelinę Skuzę – Dyrektora MGOPS w Chmielniku *„do reprezentowania Gminy Chmielnik przed organami egzekucyjnymi w postępowaniach sądowych, administracyjnych i egzekucyjnych związanych z realizacją zadań określonych w art. 27 ust. 3 i 3a i ust. 8 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 169 ze zm.)”.* Pełnomocnictwo zostało udzielone w szczególności do występowania do sądów, organów egzekucyjnych z wnioskami o wyegzekwowanie należności przypadających od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych **(zał. nr 5).**

Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik Pełnomocnictwem znak: KO.0052.1.2018 z dnia 23.08.2018 roku wyznaczył Panią Ewelinę Skuzę – Dyrektora MGOPS w Chmielniku *„do występowania w imieniu organu właściwego dłużnika do Ministra Cyfryzacji z wnioskiem o udzielenie danych lub informacji z centralnej ewidencji kierowców w zakresie posiadania*

dokumentu prawa jazdy przez dłużników alimentacyjnych, celem realizacji zadań ustawowych wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów” (zał. nr 6).

Ponadto Burmistrz Miasta i Gminy w Chmielniku upoważnieniem znak: KO.0052.4.2016 oraz KO.0052.4.2.2016 upoważnił dwóch pracowników zatrudnionych w MGOPS w Chmielniku „*do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 7 września 2027 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.)” (zał. nr 7).*

Brak natomiast upoważnień dla pracowników MGOPS w Chmielniku realizujących zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie wprowadzania danych do BIG i KRZ.

W trakcie czynności kontrolnych inspektorzy zostali poinformowani, że w kontrolowanym okresie świadczeniowym realizacją zadań związanych z funduszem alimentacyjnym zajmowały się dwie osoby tj. ww. upoważnieni pracownicy. W związku z powyższym zespół kontrolny zweryfikował także zakres czynności ww. pracowników (zał. nr 8).

Dyrektor Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku podczas kontroli przedstawiła „*oświadczenia o poufności*” w związku z przetwarzaniem danych osobowych z dnia 26.04.2022 roku, dla pracowników zatrudnionych w Ośrodku ds. świadczeń alimentacyjnych i rodzinnych. Oświadczenie obejmowało ogólne zobowiązanie się do ochrony przetwarzanych danych osobowych osób zatrudnionych w MGOPS w Chmielniku (zał. nr 9). Ponadto Dyrektor MGOPS w Chmielniku przedstawiła „*Ewidencję osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chmielniku*” wraz z upoważnieniami do przetwarzania danych osobowych Nr 2/2019 z dnia 28.01.2019 roku oraz Nr 3/2029 z dnia 28.01.20219 roku (zał. nr 10).

Z wyjaśnień Dyrektora Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku wynika, że do realizacji zadań zawartych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wykorzystywany jest system informatyczny „Sygnity” kod licencyjny 1E16U-6WCOC-G2EA4-04002 (zał. nr 11).

Sposób wykonywania przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono:

W okresie świadczeniowym 2023/2024 do Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku wpłynęło 29 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W trakcie kontroli sprawdzono losowo wybrane akta 7 wnioskodawców z okresu świadczeniowego 2023/2024 do dnia kontroli tj. 12.09.2024 r.

Jak ustalono w oparciu o informacje zawarte w zał. nr 1 do kontroli, do MGOPS w Chmielniku wnioski o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego wpływały następująco:

W okresie świadczeniowym 2023/2024

1. W sierpniu 2023 r., wpłynęły do jednostki kontrolowanej 4 wnioski, zostały one rozpatrzone do 12 października 2023 r. Jeden wniosek został przekazany do rozpatrzenia zgodnie z właściwością do MGOPS w Busku – Zdroju. Zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy, wnioski złożone do dnia 31 sierpnia 2023 r., powinny zostać rozpatrzone do dnia 31 października 2023 r. Organ, w przypadku wniosków złożonych w sierpniu 2023 r., rozpatrzył wnioski w ustawowo wymaganym terminie. Teczki podlegające kontroli zawierały opracowane metryki sprawy.
2. We wrześniu 2023 r., do organu wpłynęło 12 wniosków, decyzje w sprawie przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego wydane zostały do dnia 13 października 2023 r. W przypadku wniosków złożonych we wrześniu 2023 r., organ dochował terminu ustawowego określonego w art. 20 ust. 5, zgodnie z którym wnioski powinny być rozpatrzone do 30 listopada 2023 r.
3. W październiku 2023 r., do organu właściwego wpłynęły 4 wnioski. Zostały one rozpatrzone do 16 listopada 2023 r. W przypadku wniosków złożonych w październiku 2022 r., organ dochował terminu zgodnie z art. 20 ust. 6 ww. ustawy.
4. Jeden wniosek wpłynął do organu w styczniu 2024 r. i został rozpatrzony w dniu 16 stycznia 2024 r. W tym przypadku organ również dochował terminu – zgodnie z art. 20 ust. 8, miał czas do ostatniego dnia lutego 2024 roku.

5. W lutym 2024 roku do organu wpłynął jeden wniosek o zmianę wysokości świadczenia alimentacyjnego na wyższą kwotę niż uprzednio zasądzono. Wniosek został rozpatrzony w dniu 07.03.2024 r. Wydano decyzję zmieniającą.

6. Jeden wniosek wpłynął do organu właściwego w marcu 2024 r., i został rozpatrzony w dniu 15 marca 2024 roku. Wydano decyzję pozytywną.

7. W lipcu 2024 roku do organu wpłynęło 5 wniosków i zostały one rozpatrzone do 19.08.2024 roku. W dwóch przypadkach wydano decyzję o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia (**zał. nr 12**). Stosownie do art. 2 pkt 7 w związku z art. 23 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w ramach wskazań organ winien ustalić i ocenić, czy ziszcza się którakolwiek z przesłanek do wydania decyzji na podstawie przyjętych norm prawnych, gdyż brak podstaw do uznania świadczenia za pobrane nienależnie uniemożliwia dochodzenie jego zwrotu. Organ winien wziąć przy tym pod uwagę, że nakazanie zwrotu świadczenia nienależnie pobranego powinno być orzeczone w tej samej decyzji, co samo uznanie świadczenia za nienależnie pobrane, czego organ nie uczynił. Stan prawny w tym zakresie uległ zmianie wraz z wejściem w życie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1302). Brak jest również wskazania terminu wykonania obowiązku zwrotu. W jednym przypadku wydano decyzję odmowną z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego. W jednym przypadku wydano decyzję uchylającą (zgon dłużnika) oraz w jednym przypadku decyzję zmieniającą wysokość świadczenia (mechanizm „złotówka za złotówkę”).

8. Jeden wniosek, który wpłynął do organu w sierpniu 2024 r., został rozpatrzony w dniu 5 września 2024 r., organ rozpatrzył wniosek w ustawowo wymaganym terminie, wydano decyzję pozytywną.

Reasumując, w okresie świadczeniowym 2023/2024 w 25 przypadkach wnioski rozpatrzono i zakończono wydaniem decyzji przyznającej świadczenie w terminach przewidzianych w art. 20 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W jednym przypadku sprawę przekazano do MGOPS w Busku – Zdroju zgodnie z właściwością. W trakcie okresu świadczeniowego w dwóch przypadkach wydano decyzje uchylające oraz w dwóch przypadkach decyzje o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia. Decyzje te pomimo

braku w obrocie prawnym ostatecznej decyzji o uznaniu tych świadczeń za nienależnie pobrane, stanowią nie tylko naruszenie prawa materialnego ale również naruszenie przepisów postępowania tj.: art. 7 i art. 77 § 1 KPA polegające na niewyjaśnieniu mającej istotne znaczenie dla sprawy kwestii kwalifikacji świadczeń jako nienależnie pobranych. Brak również wskazania terminu wykonania obowiązku zwrotu. 24 wnioski złożono osobiście, a 1 wniosek drogą elektroniczną.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano w oparciu o wniosek przedstawiciela ustawowego bądź osoby uprawnionej, którego wzór określa Minister Rodziny i Polityki Społecznej w rozporządzeniu z dnia 07 lipca 2023 r. (Dz.U.2023, poz. 1341), w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zgodnie z art. 15 ust. 9 a ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego kierowane były do Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku zgodnie z upoważnieniem wydanym przez Burmistrza Miasta i Gminy w Chmielniku znak: KO.077.1.2016 z dnia 28.07.2016 roku.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego zgodnie z art. 15 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów powinny zawierać:

1. dane dotyczące członków rodziny, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, a w przypadku, gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz, o ile wnioskodawca posiada – adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
2. oświadczenie wnioskodawcy o przekazaniu organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu;
3. oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji.

Informacje przedstawione we wniosku wnioskodawca składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia

w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Akta, które zostały poddane analizie w trakcie kontroli zawierały następujące dokumenty:

1. zaświadczenia organów prowadzących postępowania egzekucyjne o bezskuteczności egzekucji zawierające informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych alimentów, zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy, oświadczenia o dochodach,
2. dokumenty potwierdzające zasądzone alimenty, zgodnie z art. 15 ust. 3 i 4 ww. ustawy. Prawomocny odpis orzeczenia sądu zasądającego alimenty obecny był w dokumentacji 7 wnioskodawców,
3. wnioski opatrzone były datą wpływu do Ośrodka,
4. w niektórych wnioskach zamiast wskazanego numeru konta, na które organ ma przekazywać świadczenie, wnioskodawca wpisywał „bez zmian”,
5. zgodnie z art. 15a jednostka kontrolowana, drogą elektroniczną samodzielnie weryfikowała dane wnioskodawców w rejestrze ZUS, Systemie Informatycznym Ministerstwa Finansów, PUP,
6. do wniosków załączone były również następujące dokumenty:
 - oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny,
 - oświadczenie dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody, o których mowa w art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy,
 - zaświadczenie o uczęszczaniu osoby uprawnionej do szkoły,
 - zaświadczenie komornika sądowego dotyczące prowadzenia postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika alimentacyjnego,
 - zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne, stwierdzające bezskuteczność egzekucji,
 - weryfikacja danych o dochodach podatnika,
 - weryfikacja informacji o składkach na ubezpieczenie zdrowotne,
 - klauzula informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych,

- odpis skrócony aktu urodzenia,
- umowa zlecenie,
- umowa o pracę,
- zaświadczenie o zatrudnieniu,
- polecenia przelewów.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że realizacja wykonywania przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów odbywa się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Uwagi dotyczą braku we wniosku wpisania numeru konta.

Zgodnie z przepisami prawa, postępowania o przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego kończą się wydaniem decyzji administracyjnej. Jak ustalono, w skontrolowanych decyzjach organ przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego w kwocie bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyższej niż 500 zł na osobę uprawnioną. Świadczenia zostały przyznane na rzecz osób uprawnionych, zgodnie z art. 9 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Decyzje zawierały elementy wskazane w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r., KPA (Dz.U. z 2024 r., poz. 572) tj.:

1. właściwą nazwę organu wydającego decyzję tj. Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik,
2. wszystkie decyzje zostały podpisane przez Dyrektora Ośrodka z upoważnienia Burmistrza,
3. decyzje zawierały stosowne pouczenia oraz potwierdzenia odbioru,
4. w wydanych decyzjach brak zapisu dot. terminów wypłaty świadczeń w okresie na jaki decyzja została wydana. Do niektórych decyzji załączono odrębną informację o terminach wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie świadczeniowym 2023/2024 ale nie zostało to zawarte w decyzji **(zał. nr 13)**,
5. świadczenia przyznawano zgodnie z art. 18 ust.1 na dany okres świadczeniowy *począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu.*

W oparciu o sprawdzoną dokumentację ustalono, że w kontrolowanych okresach świadczeniowych:

1. w przypadku 23 osób uprawnionych decyzje przyznane były z zachowaniem kryterium dochodowego obowiązującego w kontrolowanym okresie tj. dochód nie przekraczał kwoty 1 209,00 zł na osobę, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
2. w kontrolowanym okresie świadczeniowym tj.: w okresie 2023/2024 nastąpiło obniżenie świadczenia alimentacyjnego w jednym przypadku z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Jest to zgodne z art. 9 ust 2a ustawy *„w przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę, o której mowa w ust. 2, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie” (zał. nr 14).*

Stosownie do art. 2 pkt 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów dochód rodziny oznacza dochód, o którym mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w pkt. 4, 5 i 5a stosownie do art. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ilekroć jest mowa w ustawie o dochodzie oznacza to, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób: przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, z późn. zm.1), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W załączonej decyzji nr 000024/ZMFA/07/2024 z dnia 23.07.2024 r., **(zał. nr 14)** organ w sentencji decyzji zmienił wysokość świadczenia, a winien stosownie do art. 24 ust 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zmienić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny, mająca wpływ na prawo do świadczeń, egzekucja stała się skuteczna, osoba nienależnie pobrała świadczenie lub wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na

prawo do świadczeń. Ocena odnośnie, czy strona nabyła prawo lub nie nabyła praw z decyzji ostatecznej, powinna być dokonywana na podstawie treści rozstrzygnięcia zawartego w decyzji ostatecznej, mającej stanowić przedmiot postępowania w sprawie jej zmiany, co powoduje, że decyzja taka jest ostateczna (pierwotna), rozstrzygająca sprawę co do istoty. Decyzja ta jest wydana z rażącym naruszeniem przepisów prawa w związku z powyższym powinna być wyeliminowana z obrotu prawnego.

Ponadto należy stwierdzić, że decyzje zawierają nieaktualne rozporządzenie. Winno być aktualne rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. z 2023 r., poz. 1341);

3. w kontrolowanym okresie świadczeniowym tj.: w okresie 2023/2024 wydano jedną decyzję odmowną z powodu przekroczenia kryterium dochodowego, ponadto wydano jedną decyzję uchylającą z powodu śmierci dłużnika. W jednym przypadku organ wydał decyzję zmieniającą (obniżenie świadczenia alimentacyjnego);
4. w trakcie kontroli ustalono, że w okresie świadczeniowym 2023/2024 wystąpiły dwa przypadki nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W każdej z powyższych została wydana decyzja w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Przed wydaniem decyzji organ właściwy wszczął z urzędu postępowanie w sprawie nienależnie pobranych świadczeń;
5. na podstawie informacji uzyskanych w trakcie kontroli stwierdzono, że w okresie świadczeniowym 2023/2024 wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla 21 rodzin i 26 osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 125 698,17 zł;
6. z analizy dokumentacji wynika, że MGOPS w Chmielniku każdorazowo po otrzymaniu informacji, o której mowa w art. 19 ust. 1, dokonywał ponownej weryfikacji powziętych danych w celu ustalenia zasadności lub jej braku w zakresie prawa do świadczeń alimentacyjnych, w tym dokonywał ponownego przeliczenia dochodu rodziny.

Wobec powyższego należy uznać, że wydawanie decyzji ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami. Nieprawidłowości dotyczą braku załączonego do każdej decyzji harmonogramu wypłat lub wskazania terminów wypłat w decyzjach, decyzje zawierają

nieaktualne rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. z 2023 r., poz. 1341) oraz wydania decyzji nr 000024/ZMFA/07/2024 z dnia 23.07.2024 r., z rażącym naruszeniem prawa. Decyzję tę należy wyeliminować z obrotu prawnego.

Prawidłowość i terminowość wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Kontrolą objęto wypłatę świadczeń dla losowo wybranych 7 osób, którym przyznano decyzją świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Analizie poddano następujące listy wypłat za okres od 1 października 2023 r., do 31 sierpnia 2024 r (**zał. nr 15**).

Skontrolowano listy wypłat o numerach:

Lista wypłat nr 000017/2023 za miesiąc październik 2023 r. z dnia 19.10.2023 r.

Lista wypłat nr 000018/2023 za miesiąc listopad 2023 r. z dnia 16.11.2023 r.

Lista wypłat nr 000019/2023 za miesiąc grudzień 2023 r. z dnia 15.12.2023 r.

Lista wypłat nr 000001/2024 za miesiąc styczeń 2024 r. z dnia 16.01.2024 r.

Lista wypłat nr 000002/2024 za miesiąc luty 2024 r. z dnia 16.02.2024 r.

Lista wypłat nr 000003/2024 za miesiąc marzec 2024 r. z dnia 15.03.2024 r.

Lista wypłat nr 000004/2024 za miesiąc kwiecień 2024 r. z dnia 03.04.2024 r.

Lista wypłat nr 000005/2024 za miesiąc maj 2024 r. z dnia 10.05.2024 r.

Lista wypłat nr 000006/2024 za miesiąc czerwiec 2024 r. z dnia 13.06.2024 r.

Lista wypłat nr 000007/2024 za miesiąc lipiec 2024 r. z dnia 16.07.2024 r.

Lista wypłat nr 000008/2024 za miesiąc sierpień 2024 r. z dnia 19.08.2024 r.

Stwierdzono:

- każdy dokument ma nadany numer pozycji w księgach rachunkowych,
- na wszystkich dokumentach weryfikowanych formalnie i rachunkowo wskazana została pełna data dokonania czynności,
- wszystkie dokumenty posiadają poprawne kwoty w opisach dokumentów,
- każdy dokument podlegał weryfikacji pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym,
- na każdym dokumencie stwierdzona jest zgodność wydatku z planem finansowym,

- każdy dokument posiada poprawnie wskazane źródła finansowania wydatku,
- W miesiącu lipcu i sierpniu 2024 r., przekroczony został termin wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego (lipiec – 1 dzień, sierpień 4 dni). Dyrektor Ośrodka złożyła w tej sprawie pisemne wyjaśnienie stanowiące zał. nr 16 do wystąpienia.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż w dwóch przypadkach tj.: lipiec i sierpień 2024 r., świadczenia zostały wypłacone na rachunki bankowe wskazane przez świadczeniobiorców po terminie. Po analizie losowo wybranych dokumentów stwierdzono, że świadczenia zostały wypłacone w kwotach zgodnych z kwotami przyznanymi decyzjami administracyjnymi.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych, które mają doprowadzić do wzrostu ściągальności należności wymienionych w art. 28 ustawy.

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację 5 dłużników alimentacyjnych. Akta dłużników zawierały m.in.: zawiadomienie o zwrocie organowi właściwemu wierzyciela należności świadczenia alimentacyjnego wypłaconego z FA wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz o zadłużeniu wobec Skarbu Państwa, wnioski do komornika sądowego o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika alimentacyjnego, wnioski wierzycieli o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, wnioski do Prokuratury Rejonowej w Busku Zdroju o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK, pismo Prokuratury Rejonowej o umorzeniu dochodzenia, wezwanie do dłużnika celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz złożenia przez niego oświadczenia majątkowego, kwestionariusze wywiadów i oświadczenia. Ponadto w dokumentacji znajdowały się informacje Ośrodka w Chmielniku o uznaniu dłużnika alimentacyjnego wraz z wnioskiem o ściganie i wnioskiem do CEPIK, zawiadomienia z Komisariatu Policji w Morawicy o wszczęciu dochodzenia za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK, wezwanie do rejestracji w PUP, potwierdzenia przelewów dla komornika sądowego, zawiadomienie o licytacji ruchomości od komornika sądowego oraz zawiadomienie o bezskutecznej licytacji, decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone jest w przypadku bezskutecznej egzekucji po złożeniu przez wierzyciela do organu właściwego wniosku

o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, a także w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W okresie świadczeniowym 2023/2024 wpłynęło 26 wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

Zgodnie z art. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów MGOPS w Chmielniku wzywa dłużnika alimentacyjnego do osobistego wstawiennictwa w Ośrodku w sprawie przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, odbiera od niego oświadczenie majątkowe i informuje dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej o zaległościach dłużnika wynikających z tytułów w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Z analizy dokumentacji oraz informacji uzyskanych od kierownika MGOPS wynika, że Ośrodek w kontrolowanych okresach świadczeniowych przeprowadził 5 wywiadów alimentacyjnych.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Ośrodek informował dłużników o wysokości i okresie przyznania świadczeń dla osób uprawnionych (**zał. nr 17**). W sytuacji, gdy dłużnik nie zamieszkiwał na terenie Gminy Chmielnik, Ośrodek występował do organu właściwego dłużnika ze względu na miejsce jego zamieszkania z wnioskiem o podjęcie stosownych działań wobec dłużnika (**zał. nr 18**).

Ponadto w kontrolowanym okresie MGOPS w Chmielniku złożył 1 wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tj. Dz.U. z 2024 poz. 17). W dwóch przypadkach na pięć skontrolowanych, w okresie świadczeniowym 2023/2024, wystąpiono do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców z wnioskiem o udostępnienie danych dłużników alimentacyjnych w zakresie posiadania dokumentu prawa jazdy, celem realizacji zadań ustawowych. W okresie świadczeniowym 2023/2024 nie kierowano wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikom alimentacyjnym.

Na podstawie art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, **organ właściwy wierzyciela przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 tej ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.** Jak ustalono w trakcie czynności kontrolnych obowiązek ten był realizowany przez MGOPS w Chmielniku. W trakcie kontroli poddano analizie dokumenty 5 dłużników alimentacyjnych. Stwierdzono, że organ zgłaszał informacje o zaległościach

dłużników alimentacyjnych do następujących biur: KBIG, InfoMonitor, KRD, ERIF, KIDT
(zał. nr 19)

W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu raporty dotyczące ostatnich zgłoszeń dłużników do Biur. Przedłożone raporty zawierają informacje o dacie powstania zadłużenia oraz stanie zadłużenia z tytułu funduszu alimentacyjnego.

Mając na uwadze, że ustawowym obowiązkiem organu właściwego wierzyciela jest przekazywanie danych dłużników alimentacyjnych do biur informacji gospodarczej należy powyższy obowiązek realizować systematycznie, zgodnie z przepisami prawa.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że działania podejmowane przez MGOPS w Chmielniku w stosunku do dłużników alimentacyjnych ocenia się pozytywnie z uwagami. Uwagi dotyczą braku upoważnień dla dwóch pracowników występujących do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców z wnioskiem o udostępnienie danych osobowych dłużników alimentacyjnych w zakresie posiadania dokumentu prawa jazdy.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono:

- 1. Przyjmowane wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, powinny być uzupełniane i składane w MGOPS w Chmielniku z należytą starannością, dot. głównie wskazania numeru konta, na które przekazywane ma być świadczenie. W przypadku braków organ powinien zwrócić się do wnioskodawcy o uzupełnienie wniosku.**
- 2. W kontrolowanych okresach świadczeniowych, wszystkie wnioski rozpatrzono i zakończono wydaniem decyzji przyznającej świadczenie w terminach przewidzianych w art. 20 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.**
- 3. W skontrolowanych decyzjach nie wskazano terminów wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W niektórych przypadkach terminarz wypłat był załączany do decyzji. Decyzje zawierają nieaktualne rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach**

i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. z 2023 r., poz. 1341).

4. Dwie decyzje o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia nie zawierały w orzeczeniu uznania świadczenia za pobrane nienależnie oraz nakazania zwrotu świadczenia nienależnie pobranego. Brak również wskazania terminu wykonania obowiązku zwrotu.
5. Decyzja nr 000024/ZMFA/07/2024 z dnia 23.07.2024 r., została wydana z rażącym naruszeniem prawa. Decyzję tę należy wyeliminować z obrotu prawnego.
6. W dwóch przypadkach stwierdzono nieterminową wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W pozostałych przypadkach realizowana była prawidłowo.
7. Listy wypłat były prawidłowo opisywane i weryfikowane pod względem zgodności z planem finansowym oraz pod względem formalnym i rachunkowym.
8. Działania podejmowane w stosunku do osób zobowiązanych do alimentacji, które miały na celu m.in. zwiększenie skuteczności egzekwowania należności od dłużników, a także ich zaktywizowanie były zgodne z rozdziałem 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
9. Brak upoważnień dla pracowników MGOPS w Chmielniku realizujących zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie wprowadzania danych do BIG, KRZ. Ponadto brak upoważnień dla dwóch pracowników występujących do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców z wnioskiem o udostępnienie danych osobowych dłużników alimentacyjnych w zakresie posiadania dokumentu prawa jazdy.

Mając na uwadze powyższe, wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie przez jednostkę kontrolowaną oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

Do ustaleń kontroli zawartych w projekcie wystąpienia pokontrolnego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia do kontroli.

Mając na uwadze powyższe wydaje się następujące zalecenia:

1. Przyjmowanie wniosków o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego prowadzić z należytą starannością zgodnie z zapisami art. 15 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
2. Do wydawanych decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia alimentacyjnego każdorazowo dołączać harmonogram wypłat, który stanowi integralną część decyzji.
3. Każdorazowo w decyzjach o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia wskazywać w orzeczeniu uznanie świadczenia za pobrane nienależnie, nakazać zwrot świadczenia nienależnie pobranego oraz wskazać termin wykonania obowiązku zwrotu.
4. W wydawanych decyzjach podawać aktualną podstawę prawną tj. rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. z 2023 r., poz. 1341).
5. Wyeliminować z obrotu prawnego decyzję nr 000024/ZMFA/07/2024 z dnia 23.07.2024 r.
6. Przestrzegać terminowości wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, określonych w harmonogramach stanowiących element wydanych decyzji administracyjnych, zgodnie z art. 110 § 1 ustawy.
7. Upoważnić pracowników MGOPS w Chmielniku realizujących zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie wprowadzania danych do BIG, KRZ oraz do występowania do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców z wnioskiem o udostępnienie danych osobowych dłużników alimentacyjnych w zakresie posiadania dokumentu prawa jazdy.

POUCZENIE

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o przekazanie **w terminie 30 dni roboczych** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o podjętych działaniach i sposobie wykorzystania ww. zaleceń, uwag i wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Załączniki do niniejszego wystąpienia pokontrolnego stanowią integralną część projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 10.10.2024 r.

Wojewoda Świętokrzyski

Józef Bryk
Wojewoda Świętokrzyski

Wykaz załączników

1. Zał. Nr 1 - Informacje przygotowane przez Ośrodek na okoliczność kontroli.
2. Zał. Nr 2 - Uchwała Nr XXI/188/2026 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 27 czerwca 2026 roku.
3. Zał. Nr 3 - Upoważnienie z dnia 21.07.2016 r.
4. Zał. Nr 4 - Upoważnienie znak: KO.077.1.2016 dnia 28.07.2016 r.
5. Zał. Nr 5 - Pełnomocnictwo Nr 1/2027 z dnia 16.02.2017 r.
6. Zał. Nr 6 - Pełnomocnictwo znak: KO.0052.1.2028 z dnia 23.08.2018 r.
7. Zał. Nr 7 - Upoważnienia znak: KO.0052.4.2.2016, KO.0052.4.2016.
8. Zał. Nr 8 - Zakresy czynności dwóch pracowników Referenta ds. świadczeń oraz Inspektora ds. świadczeń rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego.
9. Zał. Nr 9 - Dwa oświadczenia o poufności z dnia 26.04.2022 r.
10. Zał. Nr 10 - Ewidencja osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych w MGOPS w Chmielniku wraz z upoważnieniami do przetwarzania danych osobowych Nr 3/2029 i Nr 2/2019.
11. Zał. Nr 11 - Umowa licencyjna na 2023 i 2024 rok.
12. Zał. Nr 12 – Decyzja Nr 002/FA-Z/07/2024 z dnia 23.07.2024 r., oraz decyzja nr 003/FA-Z/08/2024 z dnia 19.08.2024 r.
13. Zał. Nr 13 - Decyzja Nr 000020/FA/01/2024 z dnia 16.01.2024 r.
14. Zał. Nr 14 - Decyzja Nr 000024/ZMFA/07/2024 z dnia 23.07.2024 r.
15. Zał. Nr 15 - Listy wypłat od października 2023 r., do sierpnia 2024 r.
16. Zał. Nr 16 - Pisemne wyjaśnienie Dyrektora MGOPS w Chmielniku dot. przekroczenia terminów wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
17. Zał. Nr 17 - Informacja o przyznanych świadczeniach oraz wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego z dnia 12.01.2024 r.
18. Zał. Nr 18 - Informacja o przyznanych świadczeniach z dnia 08.01.2024 r oraz 12.01.2024 r.
19. Zał. Nr 19 - Raporty dotyczące ostatnich zgłoszeń dłużników do Biur.